

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

सूचना

घर भाडामा दिँदा भाडामा लिने व्यक्ति/संस्थाको परिचय खुल्ने अद्यावधिक विवरणसहितको कागजात लिई भाडामा बसेको र छोडेको विवरण र जानकारी नजिकको प्रहरी इकाइमा अनिवार्य दिने गरौं ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

वर्ष : २५ अङ्क : २०७ पृष्ठ : ४ बितामोड वि.सं. २०७७ असार ११ गते बिहीवार (Thursday, June 25, 2020) नेपाल सम्बत् १९४० Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य रु : ५/- भारतमा भा.रु : ४/-

जंगली जनावरको अंगसहित तीन जना पक्राउ

सुनसरी, असार १०। सुनसरीको धरान उपमहानगरपालिका-२० विष्णुपादुकाबाट लागूशोषध तथा जंगली जनावरको अंगसहित तीन जना पक्राउ परेका छन् ।

इलाका प्रहरी कार्यालय धरानबाट खटिएको प्रहरी टोलीले विष्णुपादुकाबाट धरानतर्फ जाँदै गरेको कोरह ५४४७ नम्बरको टेम्पोलाई चेकजाँच गर्ने क्रममा टेम्पोको सिटमुनि सेतो प्लाष्टिकमा प्याक गरी लुकाईछिपाई राखिएको अवस्थामा २४५ ग्राम अवैध लागूशोषध गाँजा, जंगली पन्छी काँजको कालो रंगको प्याँख जस्तो देखिने १८ थान, जंगली जनावर घोरल मृगको सिंग जस्तो देखिने स-साना सिंग ४ थान र कस्तुरी मृगको सिंग जस्तो देखिने छाला सहितको सिंग दुई थान बरामद गरेको हो ।

लागूशोषध तथा जंगली जनावरको अंग समेत बरामद भएसँगै उक्त टेम्पोका चालक धनकुटा शहीदभूमि गाउँपालिका-१ घर भई धरान-११, वस्ने २९ वर्षीय नन्दीमान राई, सोही टेम्पोमा सवार शहीदभूमि गाउँपालिका-१ घर भई धरान-११, वस्ने १९ वर्षीय दिनेश भन्ने सविन राई र उदयपुरको कटारी नगरपालिका-२ ताप्ली घर भई धरान-११ वस्ने २० वर्षीय सागर राई समेत पक्राउ परेका छन् ।

पक्राउ परेका ती नै जनाको सम्बन्धमा थप अनुसन्धान भइरहेको तथा जंगली जनावरको सिंग र पन्छीको प्याँख आवश्यक कारवाहीको लागि सेक्टर वन कार्यालय पाँचकन्या धरान पठाइएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुनसरीले जनाएको छ ।

स्थानीय तहद्वारा २०७७/०७८को बजेट सार्वजनिक

कतै सहज, कतै लफडा

बितामोड र अर्जुनधारा नगरको नगरसभा उद्घाटन गरिँदै ।

हल्द्वारी गाउँपालिका उपाध्यक्ष डम्बरबहादुर गिरी नगरसभामा सहभागीलाई सम्बोधन गर्दै ।

बितामोड, असार १०। भूपाकाको हल्द्वारी गाउँपालिकाको पाँचौँ गाउँसभामा तोडफोड भएको छ । सडक नामकरणको विषयमा उत्पन्न विवादमा नेपाली कांग्रेस र राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) कार्यकर्ताहरूले गाउँ सभा चलिरहेको अवस्थामा गाउँपालिका घेराउ गर्दै तोडफोड गरेको बताइएको छ ।

सोही क्रममा दुई जना घाइते भएका छन् । घाइते हुनेमा नेपाली कांग्रेसका गाउँपालिका उपाध्यक्ष गंगाप्रसाद प्रसाई र राप्रपा वडा नम्बर २का अध्यक्ष भीमराज प्याक रहेका छन् । उनीहरूको स्थानीय अस्पतालमा उपचार भइरहेको जनाइएको छ । तोडफोडबाट गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष डम्बरबहादुर गिरी वस्ने कार्यक्षेत्रको सिसा फुटेको छ । गाउँपालिकाका अध्यक्ष रवीन्द्र लिङ्देनले समेत कुसी तोडफोड गरेको बताइएको छ ।

यस्तो थियो घटना
साविक जलथल गाविस हाल हल्द्वारी गाउँपालिका वडा नम्बर ३, ४ र ५ जोड्ने सडकको नामकरणको विषयमा स्थानीय दलहरूबीच विवाद शुरू भएको थियो । सो सडकको नाम नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) ले स्व. द्रोणाचार्य क्षेत्री राख्नुपर्ने बताउँदै आएकोमा नेपाली कांग्रेस र राप्रपाले स्व. केशवकुमार कन्दुवा राख्नुपर्ने अडान लिएका थिए । दुवै जिल्लाका स्वर्गीय चर्चित नेता हुन् । सडक नामकरणको विषयमा विवाद उत्पन्न भएपछि जेठ ८ गते गाउँपालिकाको कार्यपालिकाको बैठकले जेठ

८ गते गाउँ सभाबाट नामकरण टुङ्गे लगाउनुपर्ने निर्णय गरेको थियो । सोही निर्णय बमोजिम बुधवार दिउँसो गाउँ सभा शुरू भएको थियो । गाउँ सभा शुरू भए लगत्तै नेपाली कांग्रेस र राप्रपाका कार्यकर्ताहरू भेला भएर सडककै विषयमा जापनपत्र बुझाउन गाउँपालिका पुगेका थिए । गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष डम्बरबहादुर गिरीले नीति, बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहेका थिए । उपाध्यक्ष गिरीको प्रस्तुति साँकेपछि कांग्रेस र राप्रपाका कार्यकर्ताहरूले अध्यक्ष रवीन्द्र लिङ्देनलाई जापनपत्र बुझाउन खोजिरहेका थिए । तर, अध्यक्ष लिङ्देनले जापनपत्र बुझ्न मानेनन्, उनले सडकको नामकरणको विषयमा सभामै कुरा राख्न भनेका थिए । जापनपत्र नलिएको भन्दै नेपाली कांग्रेस र राप्रपाका कार्यकर्ताहरू सभा विथोल्दै एककासी तोडफोडमा उत्रिएका थिए । गाउँपालिकामा तोडफोड भएपछि सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरी तत्काल घटनास्थल पुगेको थियो । प्रहरीले गाउँपालिकामा कडा सुरक्षा प्रदान गर्दै तोडफोडमा उत्रिएका कार्यकर्ताहरूलाई त्यहाँबाट हटाएर माहौल शान्त बनाएका थिए ।

गाउँपालिकाका अध्यक्षसहित ६ जनाद्वारा सभा बहिष्कार
राप्रपाबाट जितेका हल्द्वारी गाउँपालिकाका अध्यक्ष रवीन्द्र लिङ्देनसहित ६ जना जनप्रतिनिधिहरूले गाउँ सभा बहिष्कार गरेका छन् । सडक नामकरणको विषयमा

बल्किएको विवादपछि गाउँपालिकामा तोडफोड भएपछि उनीहरू गाउँसभा बहिष्कार गरेर हिँडेका हुन् । अध्यक्ष लिङ्देनसहित वडा नम्बर ५ का वडाध्यक्ष शेरबहादुर नेम्बाङ, ४ नम्बर वडाध्यक्ष होमप्रसाद चुडाल र अन्य तीन जना वडा सदस्य रहेका छन् । राप्रपाका पाँच जना र कांग्रेसका एक जना जनप्रतिनिधिहरूले बहिष्कार गरेका हुन् । यता घटनाको विषयमा गाउँपालिकाका अध्यक्ष लिङ्देनले विवाद तोडफोडको क्रममा आफूलाई नेकपाका केही कार्यकर्ताले हातपात गरेको भन्दै मेची अञ्चल अस्पताल भद्रपुर स्वास्थ्य जाँचका लागि आएको बताए । यता गाउँपालिका उपाध्यक्ष गिरीले अध्यक्ष लिङ्देन आफैँ सभा छाडेर आएको दावी गरेका छन् । अमर्यादित ढङ्गले प्रस्तुत हुने जो कोहीलाई सार्वजनिक मुद्दा चलाउने भन्दै सभा पुनः सञ्चालन गरेको उनले बताए ।

यता बितामोड नगरपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८का लागि १ अर्ब १५ करोड ४ लाख ८८ हजार रुपैयाँ बराबरको बजेट सार्वजनिक गरेको छ । नगरपालिकाको बुधवार शुरू भएको पाँचौँ नगर सभामा उपप्रमुख पवित्रादेवी महतारा प्रसाईले बजेट प्रस्तुत गरेकी थिइन् । नगरसभामा आगामी आ.व. ०७७/७८मा नगरपालिकाको आन्तरिक आम्दानी १२ करोड ४७ लाख ५० हजार, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन (मालपोत कार्यालय) ९ करोड, लागत सहभागिता १ करोड, सघीय सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण २० करोड ४७ लाख,

राजश्व बाँडफाँड ११ करोड १ लाख ७० हजार, सशर्त अनुदान ३७ करोड १ लाख तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण ८२ लाख ७ हजार, राजश्व बाँडफाँड १ करोड २५ लाख ६९ हजार, सामाजिक सुरक्षा १७ करोड, विशेष अनुदान ३ करोड, समपूरक अनुदान २ करोड गरी कुल १ अर्ब १५ करोड ४ लाख ८८ हजारको आय-व्यय अनुमान प्रस्तुत गरिएको छ ।

जस अन्तर्गत चालू खर्च रु. ३९ करोड ८१ लाख ८६ हजार र पूँजीगत खर्च ५८ करोड २३ लाख २ हजार तथा सामाजिक सुरक्षा बापत रु. १७ करोड गरी कुल १ अर्ब १५ करोड ४ लाख ८८ हजारको व्यय हुने गरी प्रस्ताव गरिएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ७१ को (१) र (२) मा भएको व्यवस्था अनुरूप स्थानीय राजश्व परामर्श समिति, स्थानीय सरोकारवालाहरू, उद्योग बाणिज्य क्षेत्र तथा करदाताहरू समेतको सुझावका आधारमा राजश्व परिचालन गर्ने गरी आन्तरिक आयको अनुमान गरिएको छ । सघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान, राजश्व बाँडफाँड, सशर्त अनुदान समेतलाई नगरपालिकाको आयको रूपमा पेश गरिएको छ । नगरपालिकाको प्रस्तावित बजेटलाई नीति तथा कार्यक्रमसँग आवद्ध हुने गरी बजेट विनियोजन हुने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

अटेरीले जोखिम बढ्यो

बितामोड, असार १०। भूपाकाको कोरोना संक्रमण बढ्दै छ । तर, बजारमा आवतजावत गर्नेको संख्या भने हवात्तै बढेको छ । बजारमा भीडभाड बढ्दै गएको र मास्कको प्रयोग नगर्नेको संख्या समेत बढ्दै गएको कारण संक्रमणको जोखिम फन उच्च हुँदै गएको छ । दिनानुदिन कोरोना संक्रमितको संख्या थपिँदै गए पनि सावधानी नअपनाएको भन्दै भूपाका थप कडाई गरिएको छ । स्थलमार्ग भएर भूपाका विभिन्न नाकाबाट भित्रिने नेपालीको संख्या दिनदिनै बढेसँगै कोरोना संक्रमितको संख्या समेत प्रदेश नम्बर १को भूपाका तीव्र रूपमा बढ्दै गएको छ । भूपाका अहिलेसम्म २ सयभन्दा बढीमा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको छ । आवतजावत गर्दा मास्क लगाउनुपर्ने, सामाजिक दूरी कायम गर्नुपर्ने

भए पनि भूपाका पछिल्लो समय त्यस्तो देखिँदैन । जसका कारण कोरोना फैलने बास बढेको छ । खासगरी शिक्षित वर्गले नै अटेरी गर्दै हिँडुल गर्न थालेपछि अहिले भूपाका विभिन्न चौक तथा बजारमा बिहानैदेखि भीडभाड देखिन्छ ।

भारतको पश्चिम बंगाल र विहार राज्यसंगको खुल्ला सीमा जोडिएको भूपाका विभिन्न गौँडाबाट लुकीछिपी भित्रिने नेपालीको संख्या एकतर्फ रोकिएको छैन भने अर्कोतर्फ प्रदेशकै धेरै कोरोना संक्रमित यही जिल्लामा छन् । तर, कोरोनाबाट बच्ने सावधानीका उपाय अपनाउन छाडेपछि भूपाका थप कडाई गरिएको हो । प्रहरी देखेमा मात्रै मास्क लगाउने अन्य समयमा जथाभावी थुक्ने तथा मास्क बिना नै हिँड्नेको जमात बढ्दै जाँदा जोखिम बढेको इलाका

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

पाकिस्तानका १० क्रिकेटरलाई कोरोना

भूपा, असार १०। पाकिस्तान क्रिकेट बोर्डले आफ्ना सात खेलाडीमा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको जानकारी दिएको छ । राष्ट्रिय टोलीका खेलाडीहरू फखर जमा, इमरान खान, काशिफ भट्टी, मोहम्मद हफिज, मोहम्मद हसनैन, मोहम्मद रिजवान र वहाब रियाजलाई कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको

हो । यसअघि नै बोर्डले शादाब खान, हारिस रउफ र हैदर अलीलाई कोरोना संक्रमण भएको जानकारी दिएको थियो । कोरोना टेस्ट नैगेटिभ देखिएका खेलाडीहरूलाई भने पाकिस्तानले बेलायत पठाउँदैछ । गत अगस्टदेखि नै पाकिस्तान र इंग्ल्याण्डबीच निर्धारित

तीन टेस्ट र टी-२० म्याच सिरिज प्रभावित भएको छ । पाकिस्तानमा कोरोना संक्रमणको मामिला लगातार बढिरहेको छ । अहिलेसम्म त्यहाँ एक लाख ८५ हजारभन्दा बढि मानिस संक्रमित भएका छन् भने करिब चार हजार मानिसको ज्यान गइसकेको छ ।

कोरोना भाइरस उपचार कोषमा रकम जम्मा गर्न आह्वान गरिएको सूचना

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (COVID-19) रोगको संक्रमणलाई फैलिन नदिन तथा सोको रोकथाम एवम् नियन्त्रणका लागि देहायको बैकमा 'कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष' खाता खोलिएको हुँदा इच्छुक व्यक्ति तथा संघ-संस्थाहरूले सो खातामा रकम जम्मा गरी सहयोग गरिदिनुहुन आह्वान गरिएको व्यवहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

बैंकको नाम: राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक
शाखा: सिंहदरबार परिसर
खाताको नाम: कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष
खाता नं. १९६००००११०१

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

कार्यालय सरेको सूचना

सम्पन्न बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. यही मिति २०७७/०३/०२ गतेदेखि अतिथि सदन रोडबाट हनुमान नगर (बितासिटी हस्पिटलको दक्षिणपट्टि) सरेको जानकारी गराउँदछौं । कार्यालयको लेपलाइन नम्बर अवलुब्ध भएको हुँदा सम्बन्धित कामको लागि निम्न नम्बरमा सम्पर्क गर्नुहोला ।

मो. ९८१५०६२२०९, ९८१५०६२११५

नेपालीहरूको लागि भरपर्दो सेवा

निशान्त मोटरसाइकल पाटर्स एण्ड सर्भिसिड सेन्टर

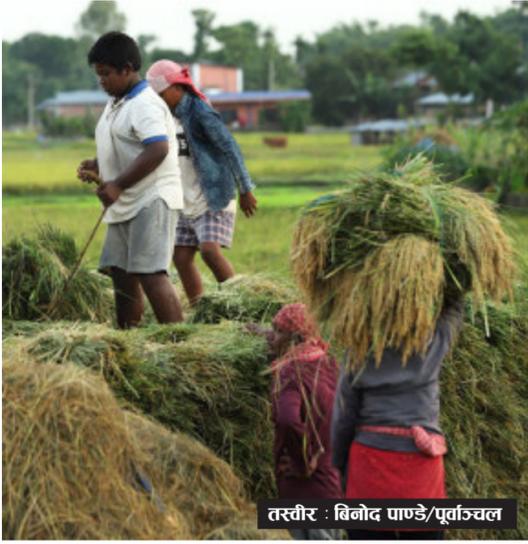
ROYAL ENFIELD को आधिकारिक बिक्रेता (डिलर) भएकाले ROYAL ENFIELD को सम्पूर्ण पाटर्सहरूमा १०% छुट गरिएको छ ।

सातौँ वर्षमा प्रवेश गरेको सुखद उपलक्ष्यमा अटो. तीव्र चक्को टेन्पोको सम्पूर्ण पाटर्सहरू उपलब्ध नराउँदै इन्डिजनसहितको सम्पूर्ण गर्न सेवा सुचारु गरिएको छ ।

यहाँ जुनसुकै कम्पनीको मोटोसाइकल, स्कुटर र टेन्पोको सम्पूर्ण पाटर्स पाउनका साथै इन्डिजन नर्मल पनि गरिन्छ ।

निशान्त मोटरसाइकल पाटर्स एण्ड सर्भिसिड सेन्टर
पानीटकीको पहिलो जल्ली कार्यालय साइड
निशान्त-८३९२०९८४४४/८३८८४४४४
इण्डिया, १६८४०६४४४४ नेपाल

बिराटनगरको बजेट तीन अर्बभन्दा बढी

तस्वीर : बिनाद पाण्डे/पूर्वाञ्चल

मानो खाएर मुरी उत्पादनमा कृषक: भ्रष्टाचारको बुद्धशान्ति गाउँपालिका बुधबारेस्थित धान कुन्यू लगाउन जुटेका कृषकहरू। यतिवेला भ्रष्टाचारका विभिन्न पालिकामा धान रोप्ने चटारोसँगै बढ्दै गएको थियो।

किर्ते गर्ने पत्राङ

भ्रष्टाचार, असार १०। किर्ते हस्ताक्षर गरी आफ्नो मोबाइलमा मोबाइल बैंकिङ सुचारु गरी ३ लाख रुपैयाँ ठगी गरेको अभियोगमा वारा प्रसौनी गाउँपालिका-१ वस्ने २२ वर्षीय नादिर साहलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

वीरगञ्ज महानगरपालिका-१३ वस्ने चितवन भरतपुर महानगरपालिका-६की मिरा कुमारी केसीको राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक आदर्शनगर शाखा कार्यालय वीरगञ्जमा रहेको खाताको हस्ताक्षर किर्ते

गरी अपरिचित व्यक्तिले मोबाइल नम्बर ९८२९२४३५६०बाट मिराकै मोबाइल बैंकिङ सेवा सुचारु गरी पटक-पटक गरी ३ लाख रुपैयाँ अन्य बैंकको खातामा ट्रान्सफर भएको थियो।

उक्त घटनाको अनुसन्धानको क्रममा नादिरको खातामा रकम ट्रान्सफर भएको खुल्न आएपछि जिल्ला प्रहरी कार्यालय पसावाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो।

कतै ...

चालू आ. व. ०७६/७७मा आन्तरिक आम्दानी ११ करोड २७ लाख ५० हजार, धरजग्गा रजिष्ट्रेशन (मालपोत कार्यालय) ८ करोड, लागत सहभागिता २ करोड ८० लाख, संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण २० करोड ९६ लाख, राजश्व बाँडफाँड १३ करोड ८ लाख, सशर्त अनुदान २४ करोड ८२ लाख तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण ८२ लाख ९४ हजार, राजश्व बाँडफाँड १ करोड ५७ लाख २ हजार, सामाजिक सुरक्षा १० करोड गरी कूल ९२ करोड ३३ लाख ४६ हजारको आय-व्यय अनुमान अनुमान प्रस्तुत गरिएको थियो। विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड-१९ को कारणबाट तेस्रो नगर सभाबाट प्रस्तावित गरिएको आन्तरिक स्रोत संकलनमा कठिनाई उत्पन्न भएको उपप्रमुख प्रसाईले बताइन्। यता भ्रष्टाचारको कनकाई नगरपालिकाले अनलाईनबाटै आर्थिक वर्ष २०७७/०७८को बजेट, नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छ। क्वारिन्टनमा बसेकी कोरोना संक्रमित एक युवतिले आफ्नै बच्चालाई म्याई खाँदा नगरका ७ वटा वडा शिल गर्ने बाध्य कनकाई नगरपालिकाले बुधवार अनलाइन 'जुम एण्'को प्रयोग गरी बजेट, नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरेको हो।

फापाका अधिकांश स्थानीय तहले कम्तीमा पत्रकारहरूको उपस्थितिमा नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दा कनकाई नगरपालिका उपप्रमुखले भने आफ्नै कार्यक्रमबाट अनलाइनबाटै बजेट प्रस्तुत गरेका थिए। उपप्रमुखले प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रमलाई नगरपालिकाका ९ वटा वडाध्यक्ष, सदस्यहरू जम्मा भएर प्रत्यक्ष हेरेको र पछि लकडाउन खुलेपछि, यसबारेमा थप छलफल गर्ने तयारी रहेको कनकाई नगरपालिका वार्डनम्बर ४का सदस्य रोशन सुवेदीले बताए।

कनकाई नगरको यस वर्ष ५३ करोड, ८१ लाख, ५० हजार रुपैयाँ बराबरको बजेट पेश गरिएको छ। जुन अधिल्लो आर्थिक वर्षको भन्दा २० करोडले कम्ती हो। यस वर्ष प्रत्येक वार्डमा जाने बजेटको सिलिङ समेत आधाले घटेको छ। अधिल्लो वर्ष कनकाईका ९ वटा वडामा ९ करोड रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरिएकोमा यसवर्ष सो रकम आधा घटेर ४ करोड ५० हजार बनाइएको छ। यस वर्ष नगरको शिक्षा, खेलकूद, कृषि र स्वास्थ्य क्षेत्रमा बजेट रकम वढाइएको छ भने अन्य क्षेत्रको रकम घटाइएको छ। लोकप्रिय कार्यक्रममा नगरभित्र लामो समय बसोबास गरिरहेका घरबिहीन नागरिकहरूका लागि मेयर आवास कार्यक्रममा समेत थपेप्ट रकम विनियोजन गरिएको छ।

यता स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४मा उल्लेख भए अनुसार फापाको अर्जुनधारा नगरपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष ०७७/०७८को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम बुधवार नगर सभामा पेश गरेको छ। उपाध्यक्ष, उपप्रमुख वा कार्यपालिकाले तोकिएको कार्यपालिकाको कुनै सदस्यले आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्यय (बजेट) को अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गतेभित्र पेश गर्नुपर्ने प्रावधान अनुसार उक्त बजेट सभामा पेश गरिएको हो।

नगर प्रमुख हरिकुमार रानाको अध्यक्षता र प्रदेश नं. १का सांसद वृक्ष प्रधानको अध्यक्षतामा आयोजित सातौँ नगर सभामा उपप्रमुख एवम् योजना तर्जुमा उपसमितिकी संयोजक कमला खतिवडा अध्यक्षले आगामी आर्थिक वर्षको लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ताबाहेक अनुमानित ७९ करोड ६३ लाख ४१ हजार बराबरको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सभामा प्रस्तुत गरेकी थिइन्।

प्रस्तुत गरिएको बजेटमध्ये आन्तरिक आयबाट पाँच करोड ५० लाख, नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान अन्तर्गत सशर्त अनुदानबाट २४ करोड ५५ लाख, वित्तीय समानीकरणबाट १६ करोड ७४ लाख, विशेष अनुदानबाट दुई करोड र समपूरक अनुदानबाट ८० लाख, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान अन्तर्गत सशर्त अनुदानबाट एक करोड, वित्तीय समानीकरणबाट ७७ लाख ४१ हजार, विशेष अनुदानबाट दुई करोड र समपूरक अनुदानबाट एक करोड प्राप्त गर्ने लक्ष्य लिइएको छ।

त्यसैगरी नेपाल सरकारको राजश्व बाँडफाँड अन्तर्गत मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्तर्शुल्कबाट दश करोड २० लाख, प्रदेश सरकारको राजश्व बाँडफाँड अन्तर्गत प्राकृतिक स्रोत बाँडफाँडबाट चार करोड, यातायात कर बाँडफाँडबाट एक करोड २६ लाख र धरजग्गा रजिष्ट्रेशनबाट तीन करोड, विभिन्न साभोदारी निकायहरू अन्तर्गत सडक बोर्ड नेपालबाट ३५ लाख, नेपाल पर्यटन बोर्डबाट २५ लाख, संस्कृति तथा अन्तर्गत निकायबाट ६० लाख र तराई मधेश सम्वृद्धि कार्यक्रमबाट ६२ लाख, स्थानीय पूर्वाधार विकास साभोदारी कार्यक्रमबाट दुई करोड ३४ लाख, निर्वाचन क्षेत्र पूर्वाधार विकास कार्यक्रमबाट दुई करोड ११ लाख र स्थानीय तह क्षमता विकास कार्यक्रमबाट चार लाख प्राप्त गर्ने लक्ष्य लिइएको छ। त्यस्तै चालू आर्थिक वर्ष ०७६/०७७को लागि एक अर्ब पाँच लाख ९० हजार बराबरको बजेट प्रक्षेपण गरिएकोमा आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँड र संघीय अनुदान अपेक्षितरूपमा प्राप्त हुन नसकेको

बिराटनगर, असार १०। बिराटनगर महानगरपालिकाको छैटौँ नगरसभाले आर्थिक वर्ष २०७७/०७८का लागि कूल रु तीन अर्ब ३७ करोड ८१ लाख १० हजारको वार्षिक बजेट बुधवार सार्वजनिक गरेको छ।

जसमा आन्तरिक आम्दानीतर्फ रु. ८९ करोड ८२ लाख ९६ हजार ७००, संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँडतर्फ रु. ७६ करोड ८२ लाख ५२ हजार, संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरणतर्फ रु. ३८ करोड सात लाख ६८ हजार र संघीय सरकारको सशर्त अनुदानतर्फ रु. एक अर्ब दुई करोड नौ लाख रहेको छ। त्यस्तै प्रदेश सरकारको सशर्त अनुदानबाट आउने रु. दुई करोड १० लाख नौ हजार, संघीय सरकार विशेष अनुदानतर्फ रु. १३ करोड, प्रदेश सरकार समपूरक अनुदानतर्फ रु. तीन करोड, वैदेशिक र अन्य संघ-संस्था अनुदानतर्फ रु. तीन करोड २६ लाख ७८ हजार र जनसहभागिताबाट प्राप्त हुने रु. नौ करोड ६२ लाख पाँच हजार रकम देखाइएको छ।

विनियोजित कूल व्ययतर्फ रु. तीन अर्ब ३७ करोड ८१ लाख मध्ये प्रशासनिक खर्चतर्फ रु. ३४ करोड १९ लाख ५० हजार, सामाजिक सुरक्षातर्फ रु. ३६ करोड, वातावरण तथा फोहरमैला व्यवस्थापनतर्फ ल्याण्डफिल्ड साइटको जग्गा खरिदसहित रु. ११ करोड ४९ लाख ५० हजार रहेको छ। त्यस्तै नगर स्वास्थ्यतर्फ संघीय सरकारसमेत रु. ११ करोड ५७ लाख ९५ हजार र शैक्षिक विकास कार्यक्रमतर्फ रु. ५६ करोड १३ लाख पाँच हजार, महिला बालबालिका एवम् युवा विकास तथा खेलकूदमा रु. दुई करोड नौ लाख २४ हजार, अन्य कार्यक्रममा रु. छ करोड ५२ लाख २१ हजार र भौतिक पूर्वाधारलगायत अन्य पूँजीगत खर्च रु. एक अर्ब ७१ करोड ७९ लाख ६५ हजार विनियोजन गरेको उपप्रमुख इन्दिरा काकीले बजेट सार्वजनिक कार्यक्रममा जानकारी दिइन्।

सोही अवसरमा बिराटनगर महानगरपालिकाका प्रमुख भीम पराजुलीले आर्थिक वर्ष २०७७/०७८का लागि वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरे। उनले नीति तथा कार्यक्रमका आधारमा बजेट निर्माण गरेको जानकारी दिँदै पूर्वाधारसम्बन्धी,

सूचनासम्बन्धी, वित्तीय व्यवस्थापन राजश्व परिचालन, सामाजिक विकाससम्बन्धी नीति अन्तर्गत शैक्षिक, युवा, खेलकूद, नगर स्वास्थ्य सम्बन्धी, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी, पर्यटन, भाषा, कला तथा संस्कृति संरक्षण सम्बन्धमा लिएको नीतिले नगर क्षेत्रमा आमूल परिवर्तन ल्याउने विश्वास दिलाए।

उनले बालबालिका, गैरसरकारी संघ-संस्था, सहकारी, विपद् व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण एवम् प्रवर्द्धन, खानेपानी तथा सरसफाई, पशुपक्षी तथा कृषि विकास र भूमिसम्बन्धमा लिएको नीतिले बनाइएको बजेटबाट बिराटनगरको ऐतिहासिकता प्रष्ट भई आधुनिक बिराटनगर निर्माण गर्न मद्दत पुग्ने विश्वास व्यक्त गरे।

प्रदेश नं १का प्रदेश प्रमुख सोमनाथ अधिकारी 'प्यासी'ले विगतका बेर्थात र गलत संस्कारलाई हटाउन जनप्रतिनिधिले अग्रसरता लिनुपर्ने भन्दै अहिलेको अवस्थालाई अवसरका रूपमा लिएर जनप्रतिनिधिहरूले जनताका भावना र इच्छानुसार काम गर्नुपर्ने सुझाव दिए।

प्रदेश प्रमुख 'प्यासी'ले भ्रष्टाचारमुक्त समाज निर्माण भएमा सुशासनको आधारशिला मजबूत हुने भन्दै बिराटनगरको ऐतिहासिकतालाई कसैले पनि मेटाउन नसक्नेमा जोड दिए। उनले महानगरपालिकाले शिक्षा, स्वास्थ्य र कृषिलाई दिएको प्राथमिकताबाट नगरमा समृद्धि आउने विश्वास व्यक्त गरे। सामाजिक विकासमन्त्री जीवन्त घिमिरेले कोरोनाका कारण तीर्थ तहका सरकारको नीति तथा कार्यक्रम प्रभावित भएको चर्चा गर्दै प्रदेश सरकारले बिराटनगर क्षेत्रमा वीरेन्द्र सभागृह, शहीद मैदान, वैजनाथपुर रङ्गशाला, बिराट राजाको दरवारको संरक्षण, केशल्या नदीमा तटबन्ध, परोपकार घाटको स्तरोन्नति गर्न बजेट विनियोजन गरेको बताए।

सांसद अमनलाल मोदीले ऐतिहासिक शहर बिराटनगरलाई आधुनिक शहर बनाउने सबैको चिन्तन र चाहनालाई महानगरपालिकाबाट पूरा हुने विश्वास व्यक्त गरे। प्रदेशसभा सदस्य केदार काकीले संघीय सरकारले बिराटनगर महानगरपालिकामा बजेट कम दिएकोमा दुःख व्यक्त गरे।

विकासमा जोड दिने, भूमि व्यवस्थापनका लागि नीति नियम बनाई आयमूलक कार्यमा किसानलाई प्रोत्साहन दिइने कार्यक्रममा उल्लेख छ।

नगर गौरवका आयोजनाहरू यथावत राखी आगामी आर्थिक वर्षदेखि पूर्व पश्चिम राजमार्गको फिर्लाभले उत्तर मा अत्याधुनिक बसपार्क निर्माणको थालनी कार्यक्रममा समावेश भएको छ। नगरको रिडरोड कालोपत्रे, टूट्न रोडको स्तरीय ग्राभेल र सडकहरूको स्तरोन्नतिको लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन भएको छ। नगर प्रमुख चन्द्रकुमार सेर्माको अध्यक्षतामा भएको सभाको सहजीकरण प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गीताकुमारी राईले गरेकी थिइन्।

यसैबीच लामो समयदेखि कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारीका रूपमा बडा नम्बर २का सचिव पदम कुँवरलाई नगद १० हजारसहित दोसल्ला ओढाएर पुरस्कृत गरिएको थियो।

उता कचनकवल गाउँपालिकाले स्वास्थ्य, कृषि, सिञ्चाई र पूर्वाधारलाई प्राथमिकतामा राखेर बजेट सार्वजनिक गरेको छ। गाउँपालिकाले ५३ करोड ८९ लाख ६ हजार एक सय रुपैयाँ बराबरको बजेट सार्वजनिक गरेको गाउँपालिकाकी उपाध्यक्ष निमसरि राजवंशीले जानकारी दिइन्। यता बाह्रदशी गाउँपालिकाले कोरोना

यी हुन् २०२०को संसारकै 'नम्बर १' सुन्दरी

सुन्दरताको परिभाषा दिन निकै कठिन छ। हरेक व्यक्तिका लागि सुन्दरताको परिभाषा फरक हुन सक्छ। सुन्दरताको न कुनै खास अर्थ हुन्छ, न त यसलाई सीमाभित्र नै राखेर हेर्न सकिन्छ। र, पनि सुन्दरतासम्बन्धी केही मानक वृष्टिकोण बनाएर यसबारे अध्ययन, अवलोकन गर्न सकिन्छ। संसारमा बेलाबखत सुन्दरता सम्बन्धी विभिन्न प्रतियोगिताहरू पनि हुँदै आएका छन्।

सुन्दरताको विषयमा संसारभर अनेकौँ प्रतियोगिता हुने गर्छन्। केही व्यक्तिहरू यस्ता हुन्छन् जसलाई संसारभरका मानिसहरू सुन्दर मान्छन्। आज हामी संसारभरमा सबैभन्दा सुन्दरी महिलाको तस्वीर दखाउँदै छौं। जसलाई बन्दरलिस्टडटकम नामक वेबसाइटले आफ्नो सर्वेक्षणमा संसारकै सबैभन्दा सुन्दर महिलाको सूची सार्वजनिक गरेको छ। जसमा नं. १मा पर्न सफल भएकी छिन् 'हेन्डे एरेल'।

एरेल पुरानो टर्किश नायिका एवम् मोडल हुन्। उनको जन्म सन् १९९३ नोभेम्बर २४ मा भएको हो। यो हिसाबले अहिले उनी २६ वसन्त पूरा गरी २७ वसन्तमा हिँडिरहेकी छिन्। उनी २०१३देखि यो क्षेत्रमा सक्रिय छिन्। उनी उक्त देशकी प्रतिभाशाली महिलामध्येमा पनि पर्छिन्। उनी टीसी क्यान्डलसको सबैभन्दा सुन्दर अनुहार भएको महिलाको सूचीमा परेकी छिन्। यसका साथै उनी एक डिजाइनर पनि हुन्।

वित्तोमोडका अधिकारि स्थानमा मास्कको प्रयोग नै गरी हिँड्नेहरूको संख्या उल्लेख रहेको छ। यसले रोगको संक्रमण समुदायमा फैलने जोखिम बढेको स्वास्थ्यकर्मीहरूले बताएका छन्।

विभिन्न संघ-संस्थाको अगुवाईमा अहिले वित्तोमोडलगायत फापाका विभिन्न पसल तथा मल अगाडि सामाजिक दूरी कायम राख्न एक/एक मिटरको दूरीमा गोलो घेरा बनाउँदै सामान किन्न आउनेलाई अनिवार्य मास्क लगाउन अनुरोध गर्ने अभियान शुरु गरिएको छ। जसमा वित्तोमोड नगरपालिकाको समेत सहभागिता रहेको छ।

पूर्वकै व्यस्त शहरको रूपमा रहेको वित्तोमोडमा सामाजिक दूरी तथा मास्कको प्रयोग नगर्नेको संख्या बढेसँगै जोखिम बढेको भन्दै व्यवसायीहरू समेत स्वतःस्फूर्त रूपमा सडकमा निस्किएका छन्। व्यवसायी सडकमा निस्किएसँगै वित्तोमोड नगरपालिकाले समेत चासो देखाएको छ।

वित्तोमोड-५का वडाध्यक्ष राजेन्द्र लिड्डेनले अटेरीका कारण जोखिम बढेको भन्दै सजग रहन सबैलाई आग्रह गरेका छन्। लकडाउन खुकुलो भएसँगै मानिसको जमघट बढेकोले यो अवस्थामा भौतिक दूरी, मास्कको प्रयोग, सेनिटाइजरको प्रयोग, वारम्बार हात धुने नगर्ने हो भने यसले भयावह अवस्था नआउला भन्न सकिन्छ, त्यसैले अहिलेको यो समयमा लकडाउन खुकुलो भए पनि आफै सजग हुनु जरुरी देखिन्छ।

वित्तोमोड उद्योग वाणिज्य संघले सबै व्यवसायीलाई कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपाय तथा अपनाउनुपर्ने सावधानीका विषयमा जानकारी गराएको बन्दा महासचिव भेषराज भाण्डारी (प्रशान्त)ले भने- 'उनेले भने-अब पनि लापरवाही गर्ने हो भने समुदायमा भयावह अवस्था आउन सक्छ।

बिर्ता (सेफ्टी तथा ढल सफाई)

बिर्तामोड, कापा

मूपाल बुढाथोकी
023-545402
9825952677
9825952680

सेफ्टी तथा ढल सफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्कनुहोस्।

बिर्तामोड नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बिर्तामोड, फापा प्रदेश नं. १ नेपाल

कोरोनाको संक्रमणबाट बाँच्न सचेतना अपनाऔं

- साथीभाइसँग हात नमिलाऔं, त्यसको सट्टा नमस्कार गरौं।
- साबुन पानीले पटक-पटक हात धुऔं।
- कसैसँग अंकमाल नगरौं, ज्वरो-छोकी लागेको मान्छेसँग नसुत्तौं
- अनावश्यक भीडभाडमा नजाऔं
- झ्याल ढोका बन्द गरेर सानो कोठामा धेरैजना नबस्ौं।
- जंगली जनावरलाई नछुऔं, बिरामी घरपालुवा जनावरको पनि सम्पर्कमा नजाऔं।
- सर्जिकल मास्कको प्रयोग गरौं, कपडाको मास्कले प्रदुषण मात्रै रोक्छ।
- कोरोनाको बिरामी भेट्न जान लागेको हो भने एन-९५ मास्क नै लगाउनुपर्छ।
- खोकी, ज्वरो र श्वास फेर्न गाह्रो भएको छ भने चेक गर्न जाऔं।

बिर्तामोड नगरपालिका

अर्जुनधारा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
शक्तिचन्द्र, फापा प्रदेश नं. १ (नेपाल)को

सूचना मिति: २०७७/०३/०४

अर्जुनधारा नगर कार्यपालिकाको बैठक नं. १७ को निर्णय नं. ०७ बमोजिम देहायका समयमा नगर क्षेत्रका मुख्य सडकहरूमा गुड्ने टिपर ट्याक्टर लगायत मालवाहक सवारी साधन बिहान ९ देखि १०, बिउँसो ३:३० देखि ४:३० तथा रातको समय ९ बजेदेखि बिहान ५ बजेसम्म गुड्न रोक लगाएको छ।

अनया कार्यपालिकाको बैठक नं. ५५ को निर्णय नं. १ अनुसार निषेधित नदीजन्म सामग्री उत्खनन् तथा हडानी गर्ने सवारी साधनलाई तोकेबमोजिम जरिवानासहित प्रथमपटक पक्राउमा १ दिन नियन्त्रण, दोस्रोपटक पक्राउमा ७ दिन नियन्त्रण र तेस्रो पटक पक्राउमा भाइ मसान्तसम्म सवारी साधन नियन्त्रण र सोमा भएको सामान जफत हुने सूचना सरोकारवालामा जानकारी गराइन्छ।

अर्जुनधारा नगरपालिका

सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

कापा सेफ्टी ट्यांकी तथा ढल सफाई

बिर्तामोड सम्पर्क
राजकुमार श्रेष्ठ
९८२२६४६००५
९८०६०१०४१०
९८४२६३४६२७
०२३-५४६००५

दमक सम्पर्क:
देवी निरौला
९८२४९७९१६५
९८४२७०२६५
९८४२३३२४३०

फापासै सबैभन्दा ठूलो भ्याक्वम सिस्टमको ट्यांकीबाट सफाई गरिन्छ।

परीक्षण तीव्र पार

सरकारले जारी गरेको कोभिड परीक्षण सम्बन्धी गाइडलाइन नेशनल टेस्टिङ गाइडलाइन फर कोभिड-१९ कार्यान्वयन नगर्न सर्वोच्च अदालतले आदेश दिएको छ । स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयद्वारा जारी निर्देशिकाको दफा नम्बर ६ मा आइसोलेसनमा रहेका विरामीहरूलाई निश्चित अवधिपछि बिना परीक्षण घर पठाउन सकिने उल्लेख थियो । सरकारद्वारा जारी निर्देशिकाविरुद्ध अधिवक्ता सन्तोष भट्टराईद्वारा दायर सार्वजनिक सरोकारको निवेदनमा सर्वोच्चले यस्तो आदेश दिएको हो । विश्व समाजका लागि महाविपद् बनेको कोरोना पहिचान भएको पाँचौँ महिना हुँदा हाम्रा लागि असाध्य बनिन थालेको छ । यस अवधिमा दश हजारभन्दा बढी नेपाली कोरोना भाइरसबाट संक्रमित भइसकेका छन् । त्यसैगरी कोरोना कै कारण चौबीस जनाको ज्यान गइसकेको छ ।

सरकार कोरोना भाइरसको रोकथाम उपचार र नियन्त्रणका लागि गम्भीर नभएको आरोप लागिरहेका बेला सार्वजनिक गरेको नयाँ गाइडलाइनले नागरिकको संविधानद्वारा प्रत्याभूत अधिकार उल्लंघन हुने निश्चित छ । नेपालको संविधानमा स्वास्थ्य सम्बन्धी हकमा जनताको स्वास्थ्य, समानता र सम्मानपूर्वक बाँच्न पाउने हकको संरक्षण गर्नु राज्यको दायित्व हुने उल्लेख छ । सर्वोच्चले त्यही अधिकारको रक्षा गर्न यस्तो आदेश दिनु परेको जनाएको छ । स्वस्थ रहनु, रोगमुक्त हुनु र भएको छु भन्ने मानसिकरूपले अनुभूत गर्नु नागरिकको संविधान प्रदत्त अधिकार हो । तर, सरकारले क्वारेन्टिनमा रहेकाहरूमा निर्धारित अवधिसम्म कुनै लक्षण नदेखिँदा बिना परीक्षण घर पठाउन थालेको थियो । यसक्रममा लक्षण नदेखिँदा घर पठाइएका कतिपयको मृत्यु भएको र मृत्युपछि गरिएको स्वाव परीक्षणमा कोरोना पुष्टि भएको थियो ।

सरकारले विश्व स्वास्थ्य संगठनको मापदण्डको हवाला दिँदै लक्षण नदेखिएको अवस्थामा क्वारेन्टिनको चौध दिनको बसाइ पछि बिना परीक्षण घर पठाउने गरेको थियो । त्यस्तै आइसोलेसनमा रहेका विरामीहरूलाई पीसीआर परीक्षण नगरी नै अवधि पूरा भएपछि घर पठाउन स्वास्थ्य मन्त्रालयद्वारा जारी नयाँ निर्देशिकाविरुद्ध परेको निवेदनमाथि भएको बहसका क्रममा मन्त्रालयका तर्फबाट बहस गर्दै विश्व स्वास्थ्य संगठनको मापदण्डको उदाहरण दिँदै रिट खारेजीको माग गरिएको थियो । एकपटकको परीक्षणमा कोरोना संक्रमित देखिएको अवस्थामा पुनः परीक्षण गरी संक्रमणमुक्त भएको निश्चित नहुँदै घर फर्काउनु संविधानसम्मत नहुने सर्वोच्चले जनाएको छ । अब आइसोलेसनमा रहेका विरामीहरूले लक्षण नदेखिए पनि पुनः परीक्षण गरेर रोगमुक्त भएको अवस्थामा घर जान सक्ने छन् । महामारीले विश्व समाज नै आक्रान्त छ, त्यसैले सरकारले आफ्ना नागरिकलाई आश्रय पार्न गम्भीर बन्नै पर्छ । तर, सरकार एकपछि अर्को विवाद र आलोचनामा पर्ने गरेको छ । अर्को पीसीआर परीक्षणको गति तीव्र पार्न सकेको छैन । अर्को क्वारेन्टिनको बसाइ सुरक्षित भएको छैन । स्वास्थ्य सामग्रीको अभाव छ । यी सबैको सम्बोधन गर्ने र उपचार खोज्ने दायित्व सरकारकै हो । उसले लापरवाही र गैरजिम्मेवार बनिनु हुँदैन ।

नक्सामा पारित भएपछि नेपाल-भारत

चिन्तामणि दाहाल

वर्तमान अवस्था :

भारतबाट विगत छ दशकदेखि कब्जा जमाएको र २०३२ सालपछि नेपालको राजनीतिक र प्रशासनिक नक्सामा लुप्त भएको लिम्पियाधुरा, कालापानी र लिपुलेक क्षेत्रको करीब ३३५ वर्ग किलोमिटर नेपाली भूमि समेत समेटेर नेपाल सरकारले यही जेठ ७ गते नयाँ नक्सा जारी गर्‍यो । नक्सा जारी गरेपछि नेपालको संविधानमा राखिएको निशान छाप पनि परिवर्तन गर्नुपर्ने भएपछि हालै संसदको दुवै सदनबाट सर्वसम्मतिपूर्वक संविधान संशोधन गरी निशानछाप पनि परिमार्जन गरिएको छ ।

यसअघि उता भारतले त्यही नेपाली भूमिलाई समेटेर गत कात्तिकमा नै आफ्नो राजनीतिक नक्सामा समेटेको थियो । त्यसको साथै पहिलेदेखि नै भारतले खन्दै गरेको मानसरोवर जाने धार्मिक सडक पनि त्यही क्षेत्रबाट बनाइ सकेर रक्षामन्त्री राजनाथ सिंहले उद्घाटन पनि गरेका थिए । नेपालको दार्चुला जिल्लामा पर्ने यो भूमि भारतले आफ्नो उत्तराखण्ड राज्यको पिथौरागढ जिल्लाको भन्दा आएको छ र सन् १९६२ देखि त्यस क्षेत्रको लिपुलेक कालापानीमा आफ्नो सेना पनि राखेको छ ।

नेपालीहरूले थाहा पाएदेखि नै कालापानीबाट भारतीय सेना हटाउनुपर्छ भन्दै आए पनि त्यसलाई दलहरूले राजनीतिक मुद्दा मात्र बनाए भने तिनै दलहरूको सरकार बन्दा पनि उनीहरूले भारतीय सेना कालापानीबाट हटाउनुपर्छ भनेर कुनै वार्ता वा कुटनीतिक नोट पठाएका थिएनन् । जब भारतले गत कात्तिकमा ती भूमि समेटेर आफ्नो राजनीतिक नक्सा जारी गर्‍यो तब नेपाल सरकारले विरोध जनाउँदै वार्ताका लागि मंसिरमा कुटनीतिक नोट पठायो । तर, त्यस आग्रहलाई भारतले सुनेन, टेरेन ।

त्यसपछि भारतका रक्षामन्त्रीले त्यही भूमि भएर मानसरोवर जाने सडक उद्घाटन गरे तब नेपाली जनताको व्यापक दबावपछि नेपाल सरकारले आपत्ति जनाउँदै दोस्रो पटक भारत समक्ष कुटनीतिक नोट पठायो । त्यस्तै संसदमा प्रधानमन्त्रीले लिपुलेक, कालापानी र लिम्पियाधुरा क्षेत्र नेपालको भएकोले कब्जा भूमि

खाली गर्न भारत समक्ष खुल्ला आग्रह गरे । दल र तिनका भ्रातृ संगठनहरूको विरोध, सामाजिक सञ्जालबाट सर्व साधारण समेतको विरोध, सरकारको आग्रह र स्वयम् केही भारतीय कुटनीतिक व्यक्तिहरूले वार्ता नै समस्याको समाधान भने पनि अहिलेसम्म भारत वार्ता गर्न तयार भएको छैन । नेपाल अर्भै पनि वार्ता कै पक्षमा छ भने नेपालले नक्सा जारी गरी संविधानको अंग बनाएपछि भारत वार्ताका लागि अर्भ अनिच्छुक देखिएको छ । भारतको धारणा छ, नेपालसँग वार्ता नगर्ने र कब्जा भूमि पनि नछोड्ने । नेपाल जसरी पनि वार्तामा बस्न चाहन्छ । नेपाल अहिले नै यस मुद्दालाई अन्तरराष्ट्रियकरण गर्ने पक्षमा छैन भने युद्ध गर्ने पक्षमा पनि छैन ।

नक्सामा छ जमिन हातमा छैन :

नेपालले आफ्नो जमिन बल्ल बल्ल नक्सामा समावेश गर्‍यो । तर, जमिन भारतको कब्जामा छ । संसदमा संविधान संशोधन गर्ने क्रममा

सांसदहरूले र बाहिर आम जनताले अब ओली सरकारको मुख्य काम जमिनलाई पनि नेपालको बनाउने हुनुपर्छ भन्ने सुभाब र दबाव छ ।

भारतको दावी :

भारत भन्छ- सन् ४ मार्च १९६६ को सुगौली सन्धीले कालीपश्चिम भारतको भूमि भनेको र लिपुलेकबाट बने खोला नै काली भएको भन्दै त्यसपश्चिमेका लिपुलेक, कालापानी र लिम्पियाधुरा क्षेत्र भारतको हो । आफ्नो भूमि भारतले नेपाललाई किन र के आधारमा छोड्ने । यो विवादको र वार्ताको विषय नै होइन ।

नेपालको दावी :

नेपाल भन्छ, सुगौलीको सन्धीले कालीपश्चिम

नेपालको हक नलान्ने भएको पक्का भए पनि काली नदीको मुहान लिपुलेकबाट बगेको खोला नभएर लिम्पियाधुराबाट बगेको काली नदी अर्थात् स्थानीय सौका जातिको भाषामा कुटियागंटी हो । त्यो क्षेत्र सुगौलीको सन्धीपछि सन् १९६२ सम्म नेपालले नै भोग्दै आएको हो । त्यसको प्रमाण नेपालसँग छ । अंग्रेजहरूको पालामा समेत उनीहरूले कुटियागंटीलाई नै काली नदी मानेर त्यसपूर्वको भूमि नेपालको भनेका र सोही व्यवहार गरेका थिए । सुगौली सन्धी अंग्रेजहरूसँग भएको हो ।

सुगौली सन्धीपछि सन् १८९९ मा ब्रिटिश इण्डियाले नै आफ्ना सभ्यराज्य नक्सा बनाइ सार्वजनिक गरेको नक्सामा समेत कुटियागंटीलाई नै काली नदी मानेर त्यसपूर्व नेपाल देखाएको छ । त्यस क्षेत्रका जनताले नेपाललाई मालपोत बुझाएका छन् । वि.सं.२०१८ को जनगणनामा त्यस क्षेत्रको जनगणना गर्ने कर्मचारी अहिलेका बरिष्ठ पत्रकार र बुद्धिजीवी भैरव रिवाल जिउँदैछन्

सुगौलीको सन्धीले देखाएको, भनेको र उल्लेख गरेको काली नदी भनेको कुटियागंटी नै भएकोले त्यही नदीलाई भारतले काली नदी मानेपछि मात्र यस विवादको समाधान निस्कन्छ । नेपालले आफ्नो भूमि भारतीय कब्जाबाट फिर्ता पाउँछ । भारतलाई काली नदी भनेको लिम्पियाधुराबाट बग्ने कुटियागंटी नदी हो भनेर मान्न बाध्य बनाउने यथेष्ट प्रमाण नेपालले देखाउन सक्नुपर्छ ।

ती प्रमाणलाई काट्ने भारतसँग के प्रमाण छन् उसले पनि देखाउनुपर्छ । यदि नेपालका तत्कालिन सर्वोच्च शासक राजाले अर्थात् १९६२ मा त्यो क्षेत्र भारतलाई दिएका रहेछन् भने त्यो पनि भारतले देखाउला नै । यसका लागि वार्ता नै उपयुक्त माध्यम हो । नेपाल भारतवीचको विवादको शान्तिपूर्ण समाधान वार्ता बाहेक अरु हुन सक्दैन ।

के भारत यस्तै चाहन्छ त ?

अहिलेसम्मको भारतको रबैया हेर्दा यस विवादमा भारत वार्ता नै गर्न चाहँदैन । मुखले वार्ता भनेपनि कामले भने उसले अलमल्याएर बिसौ बर्ष लान सक्छ ।

नेपाल के चाहन्छ ?

नेपाल जातिसक्दो चाँडो यस विवादको निपटाराका लागि भारतसँग वार्ता चाहन्छ । नेपाल वार्ता छोडेर अहिले नै मुद्दा अन्तर्राष्ट्रियकरण गर्न चाहँदैन । ऊ अहिले भारतसँग कन्फर्टेसन् पनि चाहँदैन । तर, कतिम्म नेपालले धैर्यता देखाउने भन्ने अहिलेको अहम सवाल हो ।

के गर्ने त अब ?

भारतले वार्तामा इच्छा नदेखाए केही समय दिएर अर्थात् डेटलाइन तोकेर नेपालले वार्ताका लागि भारतलाई पुनः एक पटक कुटनीतिक नोट पठाउनु पर्छ । नेपालले संविधान संशोधन गरी नक्सालाई वैधानिकता दिएपछि त्यसको औपचारिक जानकारी भारतलाई दिएको छैन । यो दिनु जरुरी छ । त्यसपछि पनि भारतले वार्ता गर्न इच्छा नदेखाएमा नेपालले आफ्नो भूमि फिर्ता गर्न लिपुलेक, कालापानी र लिम्पियाधुरामा सेना पठाउनु पर्छ । कालापानी वारी नेपाली सेनाको क्याम्प खडा गरेर भारतलाई कब्जा भूमि छोडेर जान तीन महिनाको समय दिनुपर्छ ।

त्यसबीचमा नेपालले भारतसँग वार्ताको ढोका खुले राखेर यस मुद्दालाई अन्तर्राष्ट्रियकरण गर्नुका साथै त्यो म्याद सकिएपछि पुनः अन्तिम पटक एक महिनाको समय दिनुपर्छ । त्यति गर्दा पनि भारत पछि नहटे नेपाली सेनाले आफ्नो भूमि कब्जा गर्न भारतीय सेनामाथि आक्रमण गर्नुपर्छ । अन्तिम अस्त्र युद्ध नै हो । युद्धले समस्यालाई वारपार गर्छ । युद्ध गर्ने वा नगर्ने भारतको हातमा छ । नेपालले खुद्दा कमाएर आफ्नो जमिन छोड्नुभन्दा पराजित भएर जमिन छोड्नु गौरवको विषय हो ।

र उनले भनिरहेका छन् । यी र यस्तै बलिया आधार लगायतका धेरै प्रमाणका आधारमा ती क्षेत्र नेपालको भएकोले भारतले ती क्षेत्रबाट आफ्ना सेना हटाउनुपर्छ र नेपाली भूमि खाली गरिदिनुपर्छ । प्रधानमन्त्रीले भनेका छन् अबको वार्ता भारतले कब्जा गरेको भूमि फिर्ता लिने विषयमा हुनेछ ।

विवादको जड :

विवादको जड काली नदीको मुहान कुनलाई मान्ने भन्ने हो । भारत लिपुलेकबाट बगेको खोलालाई काली नदीको मुहान भन्छ । नेपाल लिम्पियाधुराबाट बग्ने कुटियागंटीलाई काली नदीको मुहान मान्छ । मुहान नै विवादको मूल विषय हो ।

समाधान :

बितामोडका पसल अगाडि 'गोलो घेरा'

अब क्वारेन्टिनमा शौचालय निर्माण गरिने

बितामोड, असार १०। भापाका १५ वटै स्थानीय तहमा कोरोना भाइरसको संक्रमण फैलिएसँगै बितामोडमा सामाजिक दुरी कायम गर्न सांकेतिक अभियान सञ्चालन गरिएको छ ।

पूर्वकै व्यस्त शहरको रूपमा रहेको बितामोडमा सामाजिक दुरी तथा मास्कको प्रयोग नगर्ने संख्या बढेसँगै जोखिम बढेको भन्दै इलाका प्रहरी कार्यालय अनारमनीको आह्वानमा हरेक पसलअघि भौतिक दुरी कायम गर्न गोलो घेरा अनिवार्य बनाउन शुरु गरिएको छ ।

नेपालमा कोरोना भाइरसको संक्रमण फैलदै गएको तर सामाजिक दुरी तथा अटेरिपन बढ्दै गइरहेका बेला बितामोडमा सामाजिक दुरी कायम राख्न सचेतनामूलक कार्यक्रम गरिएको इलाका प्रहरी कार्यालय बितामोडका प्रहरी नायब उपरीक्षक मुकुन्द रिजालले बताए । उनले भने- 'एक जना संक्रमित व्यक्तिले धेरै मानिसलाई संक्रमण सार्न सक्ने भएकाले सबैले आफू सुरक्षित हुन जरुरी छ । लकडाउन खुकुलो भएसँगै मानिसको जमघाट बढेकाले यो अवस्थामा भौतिक दुरी, मास्कको प्रयोग, सेनिटाइजरको प्रयोग, बारम्बार हात नुधुने हो भने यसले भयावह अवस्था ल्याउन सक्छ ।'

बितामोडमा व्यवसाय गर्ने सबै व्यवसायीलाई अनिवार्य सुरक्षा अपनाउन आग्रह गरे पनि कोरोना भाइरसलाई सामान्यरूपमा बुझ्न थालेकोले भयावह अवस्था आउने भन्दै बितामोड उद्योग वाणिज्य संघका महासचिव भेषराज भण्डारी(प्रसन्त)ले चिन्ता व्यक्त गरेका छन् । उनले व्यवसायीलाई आफ्नो पसलमा आउने ग्राहकलाई अनिवार्य मास्कको प्रयोग गर्न तथा सावुन पानीले हात धुन लगाउन सुभाब दिए ।

कोरोना भाइरस सामुदायमा फैलने खतरा बढेकाले अब भीडभाडमा जाँदा तथा हरेक क्षेमा सावधानी नअपनाए अवस्था जटिल बन्न सक्ने चेम्बर अफ कर्मश

भापाका अध्यक्ष ओमकृष्ण विमालीले बताए । पछिल्लो समयमा बितामोडमा अटेरिपन बढ्दै गएको उनको भनाई छ । आफू कमजोरीका कारण कोरोना भाइरस समुदायमा फैलने जोखिम बढेको रोटरी क्लब अफ बितामोड मिडटाउनका चार्टर प्रेसिडेन्ट सन्तोष अग्रवालले बताए । उनले सबै व्यवसायीले भौतिक दुरी अपनाउन जरुरी रहेको विचार व्यक्त गरे । बितामोडमा समेत कोरोनाको संक्रमण देखिएको भन्दै उनले अब आफै सचेत बन्नुपर्ने बताए ।

इलाका प्रहरी कार्यालय अनारमनीको आह्वानमा रोड ट्याक क्लब अफ बितामोड मिडटाउनको सहजीकरणमा भएको कार्यक्रममा बितामोड उद्योग वाणिज्य संघ, सामुदायिक प्रहरी सेवा केन्द्र, मारवाडी

सेवा समिति, मारवाडी युवा मञ्च, चेम्बर अफ कर्मश भापा, रोटरी क्लब बितामोड मिडटाउन, इआरसी फोकल पर्सन लगायत दर्जनबढी संघ-संस्थाको सहभागितामा सामाजिक दुरी कायम गर्न गोलो घेरा बनाउने काम शुरु गरिएको हो ।

सांकेतिक रूपमा केही पसलहरूको अगाडि अहिले गोलो घेरा बनाउने काम गरिएको र सबै क्षेत्रमा यस्तो नियम पालन गर्न आग्रह गरिएको बताइएको छ । बितामोड नगरपालिका-५ का अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देनले प्रहरीको अगुवाईमा सबै सामाजिक संघ-संस्थाले सहयोग गरेको र अब जनता आफै सचेत बन्नुपर्ने उल्लेख गरे । उनले स्थानीय सरकारले सचेत रहन पटक-पटक आग्रह गर्दै आएको भन्दै अति आवश्यक काम बाहेक घर बाहिर ननिस्कन उनले सबैसँग अनुरोध गरे ।

भापा, असार १०। खानेपानी मन्त्रालयले देशभरका सबै क्वारेन्टिनमा शौचालय बनाउने तयारी अघि बढाएको छ ।

मन्त्रपरिषदको गत साताको बैठकले मन्त्रालयलाई शौचालय निर्माणको जिम्मेवारी दिएको थियो । मन्त्रालयले कुन मोडलको बनाउने, कुन क्वारेन्टिनमा कति संख्यामा बनाउने लगायतका विषयमा छलफल अघि बढाएको छ ।

मन्त्री विना मगर, सचिव माधव वेल्वास, खानेपानी तथा सरसफाई विभागका प्रतिनिधि, खानेपानी मन्त्रालयका सहसचिव लगायतका व्यक्ति सहभागी बैठकले स्थायी र अस्थायी कुन प्रकृतिको शौचालय बनाउन उपयुक्त हुन्छ भनि छलफल गरिरहेको छ ।

कोभिड-१९ को संक्रमणको जोखिम हुँदासम्मका लागि अस्थायी शौचालय बनाउने कि त्यही शौचालय भविष्यसम्म प्रयोग गर्ने गरी स्थायी प्रकृतिको बनाउने भनी छलफल भइरहेको मन्त्रालयका प्रवक्ता रिशेष्कुमार शाक्यले बताए । उनका अनुसार अधिकांश क्वारेन्टिन विद्यालयमै रहेकाले त्यसलाई भविष्यसम्म प्रयोग गर्ने गरी निर्माण गर्ने एकाधिकारको सुभाब छ ।

त्यस्तै, छिटो निर्माण गरिसक्नुपर्ने भएकाले अस्थायी नै बनाउने विषयमा पनि छलफल भएको छ । कम लागानीमा र छिटो हुने भएकाले वोक्न मिल्ने शौचालयका विषयमा समेत सुभाब आएको छ । उनले भने- 'कुन मोडलमा बनाउँदा उपयुक्त हुन्छ भनि केही दिनमा

नै टुङ्गो लगाइनेछ ।'

मन्त्रालयले केही दिनमा नै 'मोडलिटी'का वारेमा टुङ्गो लगाएर यही महिनामा नै निर्माण गर्ने योजना बनाएको प्रवक्ता शाक्यले बताए । मन्त्रालयले 'फास्टट्याक' मार्फत निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिएको छ । त्यस्तै, निर्माणको जिम्मेवारी कुनै कम्पनीलाई दिने कि स्थानीयस्तरमा कार्यरत गैरसरकारी संस्थालाई दिने भन्ने विषय पनि टुङ्गो लगाइनेछ । सबै क्वारेन्टिनमा एकनाशको शौचालय बनाइने सोच छ ।

कति बजेटसम्मको बनाउने भनी टुङ्गो लगाउन बाँकी छ । खानेपानी तथा सरसफाई विभागले विभिन्न प्रदेशका निर्देशनालय मार्फत शौचालय निर्माण गर्ने गरी छलफल भइरहेको उनले बताए । क्वारेन्टिनको क्षमताको आधारमा शौचालय निर्माणवारे टुङ्गो लगाइनेछ । महिलाका लागि कति र पुरुषका लागि कति शौचालय आवश्यक छ भनी बैठकले निर्णय गर्नेछ ।

कोभिड-१९ का सम्भावित संक्रमित बसिरहेका क्वारेन्टिनलाई व्यवस्थित बनाउन सरकारले खानेपानी मन्त्रालयलाई शौचालय निर्माणको जिम्मेवारी दिएको हो । धेरै ठाउँमा रहेका क्वारेन्टिनमा खानेपानी र शौचालयको राम्रो व्यवस्था छैन । क्वारेन्टिनका व्यक्ति संक्रमित पनि हुनसक्ने र उसले प्रयोग गरेको शौचालय धेरैले प्रयोग गर्दा संक्रमण फैलने जोखिम हुन्छ । भारतमा रोजगारीका सिलसिलामा गएका व्यक्ति स्वदेश फर्किएसँगै क्वारेन्टिनमा बस्नेको संख्या बढिरहेको छ ।

गत साता राष्ट्रिय सभाको बैठकमा सांसदहरूको प्रश्नको उत्तर दिँदै खानेपानी मन्त्री विना मगरले मन्त्रालयलाई भर्खर मात्रै क्वारेन्टिनमा खानेपानी र शौचालय, सरसफाई निर्माणको जिम्मेवारी आफूकाले त्यसको कार्यान्वयनमा लागेको बताइन् । अहिले आवश्यकता अनुसार छिटोभन्दा छिटो कार्यान्वयन गर्न मन्त्रालय अघि बढ्ने उनले बताइन् ।

